Posudek diplomové práce Jany Fauknerové

Jan Zahradníček a jeho tvorba v období 40. a 50. let 20. století

Tématem diplomové práce Jany Fauknerové se stalo poválečné básnické dílo Jana Zahradníčka. Centrem práce je vlastní interpretační vyrovnání s konvolutem pěti básnických knih a skladeb – Rouškou Veroničinou, La Salettou, Znamením moci a diptychem vězeňské poezie – sbírkami Dům Strach a Čtyři léta.

Aby tato díla vsadila do náležitých souvislostí, vrátila se autorka v krátkosti a stručnosti k situaci po roce 1945 a 1948, která v zásadních i každodenních projevech klíčovým způsobem ovlivnila života a svým způsobem rovněž pochopitelně dílo básníka Jana Zahradníčka. Tyto proměny diplomantka mapuje detailněji v části věnované životopisným mezníkům a předválečné básníkově tvorbě. Toto pojednání vyúsťuje do okamžiku jeho zatčení, soudního procesu a uvěznění.

Lze říci, že vzhledem k dosavadním biografickým a výkladovým knihám a studiím věnovaným Zahradníčkovu dílu i osudu nelze v takovémto rozsahu a úhlu pohledu přijít s něčím novým, ať už faktograficky či vztahově. Význam této části diplomové práce Jany Fauknerové chápu spíše v perspektivě určitého vlastního a pro svoji potřebu realizovaného scelení vykládané osobnosti a díla. Ve vytvoření odrazového můstku pro klíčový interpretační výkon, který bude následovat. S tím pochopitelně souvisejí i rizika výběru, zjednodušení a popisnosti, která při redukujícím výkladu ohrožují i zkušené autory. Důležitější je ale podle mého soudu hodnotit, jak se tento „odraz“ rozvinul v klíčových pasážích publikace.Zde myslím, postupovala Jana Fauknerová v dobrém slova smyslu standardně. Opírá se zejména o výklad klíčových tematických celků a motivických řad scelených otázkou času a prostoru v básnických dílech. Specifickou pozornost věnuje proměnám jazyka a metaforiky

Zahradníčkových básní, kde zúročuje své předchozí ohlédnutí za předválečným dílem. Pracuje na základě dobových kritických ohlasů i pozdějších historických interpretačních rozvinutí. Do výkladů rovněž zahrnuje biblický kontext, čímž na řadě míst zhodnocuje dílčí interpretační postřehy, které jsou nosné a obohacují odbornou diskusi o vrcholném a pozdním Zahradníčkově díle.

Sama autorka v závěru naznačuje možnosti dalšího rozvíjení svého způsobu čtení, mluví o detailnějších analýzách motivů a dílčích tematických konstant. Toto je bezesporu pravda. Podstatnějším příspěvkem by ovšem podle mého názoru bylo hlubší vztažení k dobovým – ať už publikovaným či nepublikovaným textům. Nabízí se tu otázka dobové potřeby koncipovat „velké“ skladby (a to jak v táboře prorežimním, tak v táboře umlčovaných), prověření zvláštní shody v proměnách poetiky autorů téže generace (Holan, Halas), ale i mladších básníků (skupina 42 ad.). Právě v tomto směru postupu spočívá podle mého názoru jedinečná možnost, jak Zahradníčka číst nejen z hlediska jeho výjimečnosti, ale zejména z hlediska jeho díla jako nezastupitelné součásti širších proměn dobové básnické řeči. Práce Jany Fauknerové podle mého názoru splňuje podmínky kladené na diplomovou práci, doporučuji ji proto k obhajobě.

Praha, září 2012 doc. PhDr. Jan Wiendl, Ph.D.